

Llatí

Codi: 100625
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i literatura catalanes	FB	1	1
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	FB	1	1
2502533 Estudis Francesos	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Oscar Luis de la Cruz Palma
Correu electrònic: Oscar.DeLaCruz@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ulisse Cecini

Prerequisits

Aquesta assignatura 100625 Llatí serà impartida en dos grups: un per als estudiants amb coneixements elementals de llatí i un altre per als estudiants sense coneixements d'aquesta llengua. La distribució dels dos grups es farà d'acord amb el currículum de Secundària (o d'altres documents acadèmics acreditatius de cursos anteriors a l'actual -segons l'accés universitari-).

Els estudiants del Grau d'Estudis Francesos han de cursar aquesta assignatura a la UB i seguir les indicacions de la Guia Docent de la UB.

Objectius

Establir una descripció sintètica de la llengua llatina.

Proporcionar les eines teòriques per a la identificació de les estructures morfosintàctiques, així com de la fonètica, fonologia, lèxic i semàntica de la llengua llatina.

Aconseguir, a través de l'analogia, trobar els elements comuns entre el llatí i les llengües romàniques.

Familiaritzar l'alumnat amb les etimologies i amb els principals mecanismes de formació del lèxic.

Traçar coordenades d'un context històric-cultural bàsic de la literatura llatina.

Reflexionar sobre la tradició clàssica.

Introduir-se en aspectes de la cultura escrita i material, amb repercussió en la producció literària i cultural.

Competències

Llengua i literatura catalanes

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Llengua i Literatura Espanyoles

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis Francesos

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos llatins.
2. Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins
3. Explicar oralment o per escrit l'origen de les llengües romàniques a partir del llatí en el marc de la família de les llengües indoeuropees, així com els conceptes de lingüística comparada i llatí vulgar.
4. Identificar el contingut d'una obra literària clàssica (temes, personatges, tòpics...) en diferents realitzacions posteriors de la cultura occidental (arts plàstiques i literatura).
5. Localitzar la informació en la bibliografia secundària de referència.
6. Reconèixer els elements comuns entre el llatí i les llengües romàniques: etimologia, formació del lèxic i morfologia.
7. Resoldre exercicis d'aplicació de coneixements gramaticals.
8. Utilitzar amb eficàcia i de manera autònoma les eines filològiques bàsiques.

Continguts

Programa

Propedèutica i metodologia

I1: Presentació d'instruments per a l'estudi de la filologia clàssica i romànica.

Temes de gramàtica

G1: Prosòdia llatina. Introducció a la lectura del llatí.

G2: El concepte de llengua flexiva: declinacions i conjugació llatines.

G3: El llatí i les llengües indoeuropees.

G4: Evolució del vocalisme llatí (al català i al castellà).

G5: Evolució del consonantisme llatí (al català i al castellà).

G6: La reducció dels casos llatins.

G7: Evolució d'estructures gramaticals i sintàctiques.

Temes de lingüística

Lg.1: L'escriptura dels documents llatins. Els llibres llatins i suports d'escriptura.

Lg.2: L'evolució del llatí: els conceptes de llatí arcaic, llatí clàssic, llatí tardà i medieval, llatí humanístic i neollatí.

Lg.3: Els primers documents romànics.

Temes de literatura

Lt.1: Gèneres literaris llatins.

Lt.2: Introducció a la mètrica llatina.

Metodologia

A l'inici del curs, el professor oferirà un dossier per a l'estudi de la matèria. Aquest dossier detallarà més la bibliografia. Com a suport, contindrà un apèndix gramatical de la llengua llatina.

També a l'inici del curs, el professor transmetrà el calendari per a l'avaluació de les activitats.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Descripció d'aspectes materials i culturals de l'escriptura llatina	7,5	0,3	4, 5, 8
Descripció del panorama literari llatí (amb repercusió a la literatura romànica)	9	0,36	4, 5

Fenòmens d'evolució de la llengua llatina (que tendeixen al català i al castellà)	15	0,6	3, 6, 7
Presentació d'instruments filològics	3	0,12	5, 8
Tipus: Supervisades			
Suport en l'estudi dels fonaments de la gramàtica llatina	6	0,24	3, 7, 8
Visita als principals instruments filològics (Biblioteca UAB)	2	0,08	5, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi d'aspectes materials i culturals de l'escriptura llatina	15	0,6	4, 5, 8
Estudi de la gramàtica llatina i la seva evolució	56,5	2,26	3, 6, 7, 8
Estudi del panorama literari llatí	31,5	1,26	4, 5

Avaluació

La nota final s'obtindrà aplicant les proves i els criteris següents:

1. La qualificació final de l'assignatura serà la mitjana de les activitats d'avaluació següents:

(60%) En dues proves parcials, amb un valor del 30% cadascuna: cada prova serà acumulativa dels continguts vistos anteriorment durant el curs respecte a la data fixada.

(40%) Realització d'un examen final sobre els temes de gramàtica, de lingüística i de literatura llatines.

2. Per sumar el resultat obtingut de les proves parcials a la nota de l'examen final, caldrà haver obtingut 2 punts en aquest últim.

3. Es considerarà "no avaluable" l'estudiant que no hagi realitzat l'examen final.

4. Reavaluació: Tenint en compte els criteris indicats sobre l'avaluació, els estudiants que no hagin obtingut un mínim de 5 punts (aprobat) podran fer un examen de reavaluació en la data i horari que indiqui la Secretaria de la Facultat. Tanmateix la reavaluació donarà opció a un màxim de 5 punts (aprobat).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1a prova	30%	1,5	0,06	3, 4, 5, 6, 7
2a prova	30%	1,5	0,06	3, 4, 5, 6, 7
examen final	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

N.B.: A més de les obres recomenades a continuació, a classe es presentaran altres referències, especialment aquelles relacionades amb els Instruments filològics (diccionaris, col·leccions de textos, revistes, pàgines web, etc.). Considerem que les obres citades són importants, però és ideal que l'estudiant arribi a descobrir altres referències científiques durant al seu estudi.

Gramàtiques llatines i per a l'estudi de l'evolució del llatí (selecció)

X. Espluga i Corbalán - M. Miró i Vinaixa (s.d.), *Llengua llatina. Morfologia, sintaxi i traducció del llatí*, UOC.

J. Marouzeau (19542), *Introduction au latin*, Paris.

J. Marouzeau (19554), *La prononciation du latin (histoire, théorie, pratique)*, Paris.

J. Martí i Castell (2001), *Els orígens de la llengua catalana*, Barcelona.

M.J. Torres Álvarez (2007), *Evolución e historia de la lengua española*, Madrid.

E. Valentí Fiol (19938), *Gramática de la lengua latina*, Barcelona.

E. Valentí Fiol (198717), *Sintaxis latina*, Barcelona.

Manuale de literatura llatina (selecció)

Bickel, E. (1982), *Historia de la literatura romana*, Madrid.

Bieler, L. (1969), *Historia de la literatura romana*, Madrid.

Büchner, K. (1968), *Historia de la literatura latina*, Barcelona.

Cavallo, G. - Fedeli, P. - Giardina, A. (1989-2005), *Lo spazio letterario di Roma antica*. Vols. I-VI, Roma.

Codoñer, C. (ed.) (1997), *Historia de la literatura latina*, Madrid.

Fuhrmann, M. (ed.) (1985). *Literatura romana*. Madrid.

Gómez Pallarès, J. (2003), *Studiosa Roma. Los géneros literarios en la cultura romana*, UAB-Bellaterra (Barcelona).

Grimal, P. (1965), *La littérature latine*, Paris. (Reescrit a París, 1994).

Von Albrecht, M. (1992), *Geschichte der römischen Literatur*. 2 vols. München-New York-London-Paris. (trad. esp. D. Estefanía-A. Pociña, Barcelona, vol. I, 1997; vol. II, 1999: *Historia de la literatura romana*).

Zehmacker, H. - Fredouille, J.C. (1993), *Littérature latine*, Paris (2001³).

Temes de lingüística i d'Història de la cultura llatina (selecció)

Abad, F. (1980), *Lengua española e Historia de la lingüística*, Madrid.

Benveniste, E. (1971), *Problemas de lingüística general*, México.

Cavallo, G. (1975), *Libri editori e pubblico nel mondo antico: guida storica e critica*, Roma.

Curtius, E.R. (1976 reed.), *Literatura europea y Edad Media latina*, México.

Díaz y Díaz, M. (1975), "Latinitas. Sobre la evolución de su concepto", en *Emerita* 19, 35-50.

Fernández Galiano, M. (1972), "Filología: las lenguas clásicas", en *Greece & Rome* 10, 150-157.

Fontán, A. (1974), *Humanismo romano*, Barcelona.

Gil, L. (1961), *La censura en el mundo antiguo*, Madrid.

Herrero, V.J. (1965), *Introducción al estudio de la filología clásica*, Madrid.

Hoghet, G. (1951), *The Classical Tradition*, Oxford.

Palmer, L.R. (1974), *Introducción al latín*, Barcelona.

Pasquali, G. (1964), *Filologia e storia*, Firenze.

Quetglas Nicolau, P. (1985), *Elementos básicos de filología y lingüística latinas*, Barcelona.

Reynolds, L.D. - Wilson, N.G. (1968), *Scribes and Scholars. A Guide to the Transmission of Greek and Latin Literature*, Oxford. (trad. cast., *Copistas y Filólogos*, Madrid, 1986).